

Drie nieuwe AKC-onderzoeken van start

Na een succesvolle oproep afgelopen jaar, kende het AKC aan drie onderzoeksvoorstellen subsidie toe. Alle drie de onderzoeken zijn inmiddels gestart.

TEKST | Diederik Wieman

De drie onderzoeksvoorstellen die door het AKC gehonoreerd werden zijn:

- Kansrijkheid AI-ondersteuning voor methodisch en evidence based werken van arbeidsdeskundigen (TNO);
- Pre-WERK; de arbeidsdeskundige in een sleutelrol bij primaire en secundaire preventie in het zorgpad rondom een operatie voor knie- en heupprotheses en dikke darm chirurgie (Amsterdam UMC, ziekenhuis Nijsmellinghe en Elabo);
- De rol van de arbeidsdeskundige bij het inclusiever maken van organisaties (Regioplan).

In AD Visie vertellen de onderzoekers in kort bestek waar hun onderzoek over gaat en wat de relevantie is voor de arbeidsdeskundige beroepsgroep.

AI-ondersteuning voor arbeidsdeskundigen?

AI beïnvloedt steeds meer het dagelijks leven van mensen. Ook op de werkvloer is AI ingeburgerd. Kan ook de arbeidsdeskundige profiteren van artificial intelligence? En zo ja op welke onderdelen van het werk? Daarover gaat het onderzoek waarmee TNO is gestart.

Een van de betrokken onderzoekers is Astrid Hazelzet, senior onderzoeker en projectleider bij TNO. Haar aandachtsgebieden zijn vakmanschapontwikkeling voor professionals in het sociaal domein en de inclusieve arbeidsmarkt. 'We zien dat er steeds meer de aandacht is voor AI in het sociale domein en dat het veel potentie heeft om professionals te ondersteunen, bijvoorbeeld door repetitieve taken over te nemen. Wat me echter opvalt is dat in de huidige projecten die op AI-gebied in het sociale domein worden uitgevoerd de technologie centraal

staat, terwijl het in mijn ogen wenselijker is om te beginnen bij de ondersteuningsbehoeften van professionals. AI biedt veelbelovende mogelijkheden, maar we hebben de verantwoordelijkheid om het zo te sturen dat het werk van mensen leuker en interessanter wordt in plaats dat het hun werk uitholt.' Het onderzoek dat TNO voor de arbeidsdeskundige beroepsgroep doet, draait wel om AI maar vanuit een gedegen analyse van taken die zich meer of minder lenen voor AI-ondersteuning.

Op zoek naar de match

Hazelzet: 'Arbeidsdeskundigen hebben een breed werkkterrein met uiteenlopende taken. Wij willen onderzoeken of en hoe AI de arbeidsdeskundige hierin kan ondersteunen. Eerst brengen we samen met een groep experts de taken van arbeidsdeskundigen in kaart. Vervolgens beoordelen we welke van deze taken essentieel zijn voor de kwaliteit van de dienstverlening en in welke mate ze bijdragen aan plezier in het werk, voldoening of leermogelijkheden. Vervolgens kijken we naar welke AI-technologieën welke taken kunnen ondersteunen en wat de voor- en nadelen zijn.

Het gaat er dus niet om wat er technologisch allemaal al mogelijk is, maar waaraan vanuit de beroepsgroep behoefte aan is. 'We kijken nadrukkelijk naar aspecten die te maken hebben met de kwaliteit van arbeid. Het lijkt ons niet verstandig om taken waaraan arbeidsdeskundigen veel plezier beleven, of waarin ze veel creativiteit kwijt kunnen te vervangen door AI. Je moet meer denken aan toepassingen die routinematig werk vervangen waar arbeidsdeskundigen een hekel aan hebben of de administratieve druk verlagen zodat zij meer tijd voor hun cliënten hebben.'

Afwegingskader

Uiteindelijk zal het onderzoek leiden tot een afwegingskader met aan de ene kant taken en taakkenmerken die bijdragen aan bijvoorbeeld werkplezier of leermogelijkhe-

**'De
kwaliteit
van
arbeid
staat
centraal'**

den. Aan de andere kant worden de AI-toepassingen beschreven die deze taken kunnen ondersteunen. Hierbij worden de voor- en nadelen van deze toepassingen voor de taken inzichtelijk gemaakt. 'Belangrijk is dat we een goed raamwerk hebben op basis waarvan kan worden besloten welke AI-technologieën kansrijk zijn voor gebruik door arbeidsdeskundigen. Door systematisch een aantal stappen te zetten krijgen we steeds meer zicht op mogelijkheden van AI en de randvoorwaarden voor zorgvuldig en ethisch gebruik.

Hazelzet ziet veel mogelijkheden. 'Mogelijk staan we aan de vooravond van een ontwikkeling die het werk van arbeidsdeskundigen ingrijpend verandert, helpt het werk van arbeidsdeskundigen aantrekkelijker, beter en efficiënter te maken.'

Pre-WERK: sleutelrol arbeidsdeskundige bij re-integratie na operatie

Amsterdam UMC, ziekenhuis Nij Smellinghe uit Drachten en Elabo gaan in opdracht van het AKC het

evidence based instrument Pre-WERK ontwikkelen. Pre-WERK moet voor een snellere terugkeer naar werk zorgen van patiënten die een nieuwe knie of heup krijgen, of die een dikkedarmoperatie ondergaan. Twee uitersten om te zien of de tool breed toepasbaar zal zijn. Vroege inzet van de arbeidsdeskundige is cruciaal, zeggen onderzoekers Daniël Strijbos en Paul Kuijer.

Fysiotherapeut en gezondheidswetenschapper Strijbos doet promotieonderzoek naar re-integratie van mensen na een knieprotheseoperatie. In ziekenhuis Nij Smellinghe is hij in dat kader betrokken bij de realisatie van het BAAS-zorgpad (Back At Work After Surgery). Hierbij staat werk niet pas ná de revalidatie centraal, maar al voor de operatie. Alle betrokkenen werken vanaf dag één samen om de patiënt optimaal voor te bereiden en zo snel en verantwoord mogelijk weer aan het werk te helpen. 'De meer-

waarde van BAAS is dat we patiënten in zowel het medisch- als verzuimtraject begeleiden. Daarin zijn veel professionals actief die allemaal het beste proberen te bereiken voor de patiënt, maar ze werken niet altijd even goed samen.' In het BAAS-zorgpad heeft de arbeidsdeskundige een sleutelrol. Die wordt al voor de operatie betrokken. 'De arbeidsdeskundige brengt het werk en de werkplek in kaart, zodat je na de ingreep beter weet waar de aandacht moet liggen bij het herstel of waar je het werk eventueel kunt aanpassen.'

Strijbos geeft een praktijkvoorbeeld van dat laatste. 'Een vrachtwagenchauffeur moest om zijn wagen met veevoer te laden, vijf tot zeven keer een steile trap opklimmen om een hendel over te zetten. Om de terugkeer naar werk te bespoedigen na de knieoperatie, installeerde zijn werkgever een camera zodat de chauffeur vanuit zijn cabine de hendel kon bedienen.' Deze werkplekaanpassing zorgde voor een snellere terugkeer naar werk en heeft als bijkomend voordeel dat ook de werkbelasting van de andere chauffeurs werd verlaagd.

Uit de eerste resultaten blijkt dat de goede arbocuratieve samenwerking binnen BAAS, voor een aanzienlijk snellere terugkeer naar werk zorgt. Daarom wordt dit zorgpad nu samen met Amsterdam UMC en Elabo arbeidsdeskundig advies met subsidie van het AKC, doorontwikkeld tot een evidence based tool: Pre-WERK (Pre Work and Evaluation Recovery Kit) De tool richt zich in eerste instantie op de terugkeer naar werk bij drie ingrepen: knieprotheses, heupprotheses en operatie na dikke darmkanker. Operaties die vaak uitgevoerd worden bij mensen in de werkzame leeftijd en waarbij de terugkeer naar werk vaak een grote uitdaging is. Rond de 30% van de mensen met een kunstknie of -heup doen daar meer dan een jaar over. Bij colectomie is zelfs 63% van de patiënten niet binnen een jaar weer (volledig) aan het werk.

‘Snellere terugkeer door samenwerking’

Paul Kuijer, bewegingsspecialist bij het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten en de Polikliniek Mens en Arbeid van het Amsterdam UMC, denkt dat een betere samenwerking binnen de arbocuratieve zorg kan bijdragen aan een duurzame en snellere terugkeer naar werk. ‘Pre-WERK zet de patiënt centraal. Het brengt alle belemmerende en bevorderende factoren in kaart en zorgt ervoor dat alle betrokken professionals tijdig rondom de tafel zitten voor een re-integratieplan.’ Het traject begint met de arbeidsdeskundige. ‘Zodra een patiënt in de planning staat om geopereerd te worden, maakt de arbeidsdeskundige een afspraak met de werkende en de werkgever. Ook kijkt de arbeidsdeskundige of alle relevante zorgprofessionals, zoals de bedrijfsarts, arbodienst of fysiotherapeut, zijn aangesloten.’

Van individu naar organisatie

Om mensen met een arbeidsbeperking duurzaam te plaatsen, is het belangrijk dat ook werkprocessen en

werkgevers inclusief zijn. Regioplan gaat in opdracht van het AKC onderzoeken wat de rol van de arbeidsdeskundige kan zijn bij het inclusiever maken van organisaties.

Vanuit eerder onderzoek is Regioplan al vertrouwd met de arbeidsdeskundige beroepsgroep. ‘Het is een specialistisch én veelzijdig beroep’, zegt Yannick Bleeker, directeur Werk, Participatie & Sociale Zekerheid bij Regioplan. ‘We zien ook verschillen in vakinhoudelijke opvattingen. De

ene arbeidsdeskundige kijkt naar de relatie tussen individuele belastbaarheid en de eisen van een functie. Er zijn ook arbeidsdeskundigen die een bredere blik hebben op de werkvloer, de werkprocessen en de bedrijfscultuur. Zij zien voor zichzelf misschien ook wel een rol weggelegd in het aanpassen van die context om zo een plaatsing succesvoller te maken.’

Overtuigen

Bleeker zelf is ervan overtuigd dat deze aanpak ook werkt. ‘Je moet werkgevers overtuigen om met arbeidsbeperkten aan de slag te gaan. Dat doe je onder meer door oog

te hebben voor de cultuur en de werkprocessen. Wij hopen met dit onderzoek handelingsperspectieven te kunnen ontwikkelen om de blik van arbeidsdeskundigen te verbreden.’

Arbeidsdeskundigen zijn over het algemeen echter niet gewend om vanuit een adviesrol hoger in de organisatie in te stappen. ‘Hoe je dat moet doen is ook best ingewikkeld. Maar er is heel veel voor te zeggen om het wel te doen. Het is effectief om een strategisch partnerschap aan te gaan met werkgevers. Dat werkt beter dan wanneer je elke keer van plaatsing naar plaatsing moet hobbelen.’

Andere bril opzetten

Of de arbeidsdeskundige de aangewezen persoon is? Bleeker: ‘Misschien niet overal, op elk moment. De kans bestaat bijvoorbeeld dat je in het vaarwater van andere professionals terechtkomt. We hebben daar in het project ook aandacht voor, bijvoorbeeld over de vraag hoe je met hen kunt samenwerken om je doel te bereiken.’ Volgens de onderzoeker hoeven arbeidsdeskundigen ook niet het werk van anderen te gaan doen. ‘Het zal op zich al veel schelen wanneer de arbeidsdeskundige een andere bril kan opzetten en

COLUMN

Gemiste kans

Er is de afgelopen tijd al best wel wat aandacht geweest voor vrouwen in de overgang en de relatie tot werk. Zo ook in de AD Visie. Gelukkig maar, want de overgang heeft grote gevolgen voor vrouwen, zowel fysiek als mentaal. Zo'n 80% van de werkende vrouwen in de leeftijdscategorie 40-65 ervaart matig tot serieuze klachten tijdens de overgang, variërend van hart- en vaatziekten, osteoporose en hoge bloeddruk tot psychische klachten zoals stemmingswisselingen en depressie. Toch blijft de kennis hierover, zelfs onder medische professionals zoals huisartsen, bedrijfsartsen en zelfs gynaecologen, vaak onvoldoende. Het beeld dat overgangsklachten alleen bestaan uit opvliegers, nachtzweeten en onregelmatige menstruatie is hardnekkig, evenals de fabel dat hormoonsuppletie (HST) een verhoogd risico op kanker zou geven. Deze misvatting is gebaseerd op verouderd onderzoek, terwijl nieuwere studies laten zien dat HST juist effectief en veilig kan zijn bij de juiste toepassing. Helaas krijgen vrouwen met overgangsklachten vaak symptoombestrijdende medicatie zoals antidepressiva of slaapmiddelen voorgeschreven, terwijl een goede hormoontherapie de problemen bij de kern aanpakt. Dit gebrek aan kennis leidt tot onnodig ziekteverzuim en verlies van waardevolle arbeidskrachten. Arbeidsdeskundigen kunnen hierin een cruciale rol spelen. Door zich te verdiepen in de voordelen van HST en hierover in gesprek te gaan met cliënten, bedrijfsartsen en verzekeringsartsen, kunnen zij bijdragen aan een betere begeleiding van werkende vrouwen in de overgang. Dit vergroot de inzetbaarheid van deze vrouwen en verlaagt het ziekteverzuim in deze doelgroep. Het is tijd om de overgang en HST uit de taboesfeer te halen en ervoor te zorgen dat medici en arbeidsprofessionals beter geïnformeerd zijn. Laten we als arbeidsdeskundigen het voortouw nemen, want de juiste behandeling kan een wereld van verschil maken. Vrouwen verdienen een kans om optimaal te functioneren, ook tijdens deze uitdagende levensfase.

Claudia Bouwman

redactielid en consultant inkomen en zekerheid bij Loyalis

Door iedereen tijdig te informeren en te betrekken, verwachten wij dat de re-integratie sneller verloopt.' Strijbos: 'Het beeld is nu vooral: eerst herstellen en dan weer terugkeren naar werk. Maar wij denken dat je al tijdens het herstel veel kunt doen om goed terug te keren naar werk. Sterker nog: je moet terugkeer naar werk als onderdeel van je revalidatie zien. Daarvoor is wel nodig dat de zorgprofessionals op de hoogte zijn van iemands werk.'

Kuijer tot slot: 'Het is een innovatief traject, maar ook weer geen rocket science. We maken gebruik van de bestaande disciplines, maar leggen de nadruk op pro-activiteit. De patiënt heeft daar baat bij en het werk van de arbeidsdeskundige, bedrijfsarts of fysiotherapeut kan er nog interessanter door worden.'

zich nog beter bewust wordt van het feit hoe belangrijk cultuur en context zijn voor succesvolle en duurzame plaatsingen.'

Bleeker verwacht tijdens het onderzoek de nodige belemmeringen en praktische bezwaren tegen te komen. 'Er zijn immers altijd argumenten om iets niet te willen doen of te ambiëren. Dit onderzoek is echt bedoeld om te laten zien wat er wél kan. Hoe je als arbeidsdeskundige meer ruimte kunt creëren.'

Regioplan heeft in dit project gekozen voor actieonderzoek. 'Dat is vooral een methode die ons in staat stelt om de kennis die we in het onderzoek opdoen direct in de arbeidsdeskundige praktijk toe te passen en te evalueren. Vanuit de praktijk ontstaat zo een leercirkel. Dat betekent ook dat we in samenwerking met arbeidsdeskundigen gaandeweg de richting van het onderzoek en de onderzoeksvragen kunnen bepalen. De kans op bruikbare resultaten wordt zo groter. Het uiteindelijke doel is een praktisch toepasbare routekaart met een aantal heldere strategieën waarmee de arbeidsdeskundige beroepsgroep haar vakmanschap kan verbreden.' Bleeker is enthousiast over het onderzoek. 'Ik vind het fascinerend om met mensen over hun werk te praten. Hoe ze ermee omgaan, welke keuzes ze maken, welke verantwoordelijkheden ze voelen en hoe ze bepaalde situaties aanpakken. Wat dat betreft is dat een inhoudelijk zeer interessant project waarin we veel nieuwe dingen kunnen leren.'

